

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO **(MGRT)**

- 1.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 1.2 **Priporočila Zagovornika MGRT**
- 1.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 1.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 1.5 **Sodelovanje Zagovornika z MGRT**
- 1.6 **Splošni in posebni ukrepi za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja**

Ministrstva in druge institucije

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI (MDDSZ)

MINISTRSTVO ZA FINANCE (MF)

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO (MGRT)

MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO (MZI)

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT (MIZŠ)

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (MJU)

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (MKGP)

MINISTRSTVO ZA KULTURO (MK)

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE (MNZ)

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO (MORS)

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR (MOP)

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE (MP)

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ)

MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE (MZZ)

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

URAD VLADE ZA NARODNOSTI

URAD VLADE ZA OSKRBO IN INTEGRACIJO MIGRANTOV

URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

SLUŽBA VLADE ZA DIGITALNO PREENOBRAZBO

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

DRUGI DRŽAVNI ORGANI, LOKALNE SKUPNOSTI, NOSILCI JAVNIH POOBLASTIL IN PRAVNE OSEBE

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Pogojevanje nekaterih popustov z uporabo mobilne aplikacije ni diskriminacija

Zagovornik načela enakosti je ugotovil, da trgovsko podjetje ni diskriminiralo strank na podlagi njihovih osebnih okoliščin starosti, invalidnosti in premoženjskega stanja, ko je upravičenost do določenih popustov vezalo na uporabo posebne aplikacije za pametne telefone. Uvedeni način poslovanja je po oceni Zagovornika ustrezen in edini možen za prilagoditev ponudbe posameznemu potrošniku, kar je legitimen cilj trgovskega podjetja (Odločba št. **0700-28/2022/12** z dne 17. 11. 2022).

1.2 Priporočila Zagovornika MGRT

Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-1, EPA 180 - IX) (naslovljena na DZ)

Priporočila (**0700-40/2022/1**):

1. MGRT naj v predlog zakona vključi bolj jasno določbo o prepovedi diskriminacije potrošnikov. ●
2. MGRT naj v zakon vključi obveznosti glede zagotavljanja dostopnosti pri komunikaciji za potrošnike z invalidnostmi v ustreznih jezikih in pisavah. ●
3. MGRT naj v zakon vključi prepoved oglaševanja, ki spodbuja k neenakopravnosti ali nestrpnosti in sovraštvu. ●

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

! Izvajalec javnega prevoza diskriminiral na podlagi vere ali prepričanja – ponovljeni postopek

Zagovornik je na podlagi predloga za obravnavo diskriminacije v letu 2019 v postopku ugotavljanja diskriminacije odločil, da je bil določen zavod z enostransko prekinitvijo oglaševalske kampanje diskriminiran s strani Javnega podjetja Ljubljanski potniški promet. Njegov oglas, s katerim je na avtobusih obveščal javnost o svojih svetovalnih storitvah, je podjetje predčasno odstranilo samo zato, ker so nekateri uporabniki avtobusov na družabnem omrežju izrazili nestrinjanje s tem, da so na avtobusih dopuščeni tudi oglasi zavoda, ki med drugim nasprotuje pravici do umetne prekinitve nosečnosti. Kot je ugotovil Zagovornik, vsebina oglasa ob začetku oglaševanja za avtobusno podjetje ni bila sporna. Za odstranitev se je odločilo zaradi polemik, ki so se začele kasneje in so problematizirale prepričanje in zavzemanje zavoda kot naročnika oglasa. Zato je odločil, da je prevozniško podjetje s predčasno odstranitvijo oglasa zavod obravnaval diskriminatorno, in sicer zaradi osebne okoliščine vere in prepričanja, ki je temelj delovanja konkretnega zavoda. Prevozniško podjetje se z ugotovitvijo Zagovornika ni strinjalo in je vložilo tožbo na Upravno sodišče. To je tožbi ugodilo in zadevo konec leta 2021 vrnilo v ponovno odločanje Zagovorniku. V ponovljenem postopku je Zagovornik v skladu z napotki sodišča od strank v postopku pridobil dodatne informacije in diskriminacijo potrdil tudi v ponovljenem postopku. Tudi zoper odločbo Zagovornika iz ponovljenega postopka je domnevni kršitelj vložil tožbo na Upravno sodišče. Postopek je v teku (Odločba št. 0700-2/2019/98 z dne 16. 6. 2022).

! Občina diskriminatorno uredila dostop do brezplačnih smučarskih vozovnic za dijake iz občine

Občina Kranjska Gora je kot eno od meril za pridobitev brezplačne smučarske vozovnice za dijake, ki imajo v občini stalno bivališče, določila datum prijave stalnega bivališča v občini. Zaradi tega merila vsi dijaki s stalnim bivališčem v občini niso bili upravičeni do brezplačne smučarske vozovnice. Zagovornik je ugotovil, da je bilo to razlikovanje neupravičeno in da so bili nekateri dijaki diskriminirani na podlagi osebne okoliščine kraja bivanja, na dan prijave bivališča v občini. Zagovornik je na Tržni inšpektorat podal predlog za uvedbo inšpekcijskega nadzora in postopka o prekršku. Prekrškovni postopek še poteka. Domnevni kršitelj je zoper odločbo Zagovornika vložil tožbo na Upravno sodišče. Postopek še poteka (Odločba št. 0700-53/2020/15 z dne 11. 4. 2022)

! Zagovornik je ugotovil diskriminacijo Romov pri postrežbi v lokalu

Zagovornik načela enakosti je ugotovil, da so bili v lokalu na murskosoboškem trije gostje diskriminirani na podlagi njihove osebne okoliščine narodnosti oziroma etničnega porekla. Natararica jim je rekla, da jih ne bo postregla, ker so Romi. Pooblaščenec odvetnik lokala je Zagovorniku pojasnil le, da je natararica gostom strežbo odklonila zato, ker da je bila prepričana, da je med trojico tudi oseba, povezana s fizičnim napadom nanjo in pretepom v dneh pred njihovim obiskom lokala. Zagovornik je pri lokalni policijski upravi opravil poizvedbo in izvedel, da nihče od treh nepostreženih gostov v času omenjenega pretepa ni bil v lokalu. Zagovornik je tako ugotovil, da je lokal z zavrnitvijo postrežbe trojici gostov samo zato, ker so Romi, kršil prepoved diskriminacije na področju ponujanja blaga in storitev javnosti, in sicer na podlagi osebne okoliščine narodnosti ali etničnega porekla (Odločba št. **0700-8/2022/48** z dne 19. 12. 2022).

V tem primeru ni bilo diskriminacije pri odpiranju bančnega računa

Pri Zagovorniku je vložil predlog za obravnavo diskriminacije slovenski državljan kitajskega rodu, ki je rojen v Avstriji. Ker njegov rojstni kraj ni v Sloveniji, je imel pri eni od bank težave z odpiranjem bančnega računa v okviru digitalnega paketa, ki ga je banka ponujala svojim bodočim strankam. Zagovornik je v postopku ugotavljal, ali je banka predlagatelja diskriminirala zaradi njegovega kraja rojstva. Zagovornik je v postopku ugotovil, da sami pogoji banke niso diskriminatorni. Vprašljivo pa je bilo ravnanje njenih uslužbencev, s katerimi je predlagatelj komuniciral. Uslužbencem tudi v poslovalnici banke ni uspelo odpreti bančnega računa v okviru digitalnega paketa. Nazadnje se je po pojasnilu predlagatelja izkazalo, da je bil najverjetnejši razlog za to sama digitalna narava bančnega paketa. Poleg tega je po eni strani banka trdila, da kraj rojstva predlagatelja ni imel nobenega vpliva na njegove težave, po drugi strani pa, da je prav ta osebna okoliščina predstavljala dejavnik tveganja, katerega oceno mora banka opraviti zaradi obveznosti, ki ji jih nalaga Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Ker je predlagatelju po vztrajnem prizadevanju vendarle uspelo v poslovalnici banke skleniti pogodbeno razmerje za odprtje zelenega bančnega računa, je umaknil predlog za obravnavo diskriminacije, Zagovornik pa je postopek zaključil s sklepom o njegovi ustavitvi (**0700-26/2022/18**).

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Za občane cenejša kartica ugodnosti

Na Zagovornika se je obrnila občina Kranjska Gora, ki je določila različno ceno »kartice ugodnosti« za obisk športnega kompleksa za svoje občane in za preostale obiskovalce. Občino je zaskrbelo uveljavitev takšnega cenika z vidika varstva pred diskriminacijo. Zagovornik je občini pojasnil, da lahko tovrstna ugodnost pomeni diskriminacijo prebivalcev drugih občin, razen če je ugodnost skladna s testom sorazmernosti. Podan mora biti legitimen cilj takšnega ukrepa, sprejeti ukrep pa mora biti ustrezno, edino možno in sorazmerno sredstvo za doseganje legitimnega cilja. Zagovornik je pozdravil proaktivno delovanje občine in ji neobvezujoče svetoval, naj zaradi predvidene velike razlike v cenah kartice ugodnosti še enkrat pretehta, ali bi bil tak ukrep sorazmeren ([0702-14/2022](#)).

! Zavrnitev objave oglasa z LGBTIQ+ vsebino na javnem prevozu

Zagovornik je prejel pisanje društva, ki stremi k opolnomočenju LGBTIQ+ posameznikov in skupnosti. Predstavniki društva so navedli, da so z namenom oglaševanja na avtobusih ponudniku oglaševanja, s katerim so v preteklosti že sodelovali, poslali oglas, ki ga je podjetje zavrnilo zaradi tveganja, da bi povzročil izrazitejšo polarizacijo med uporabniki javnega prevoza. Zagovornik je društvu predlagal, da v primeru, če še želi sodelovati z dotičnim ponudnikom oglaševanja, oglas popravi tako, da bo vsebina skladna s splošnimi pogoji poslovanja tega oglaševalskega podjetja. Če pa meni, da je podjetje ravnalo diskriminatorno, naj odda predlog za obravnavo diskriminacije. ZVarD namreč pred diskriminacijo varuje tudi društva in druge pravne osebe, če se osebne okoliščine, ki bi lahko bile podlaga za diskriminacijo, po vsebini nanašajo na te pravne osebe. Društvo predloga za obravnavo diskriminacije ni vložilo ([0702-22/2022](#)).

! Jezik poslovanja na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost

Na Zagovornika se je obrnil posameznik, ki je želel na banki v Izoli odpreti fiduciarni tekoči račun. Povedal je, da je imel kot predstavnik italijanske manjšine v Sloveniji težave pri komunikaciji z zaposlenimi. Uslužbenca je prosil za pomoč pri izpolnjevanju obrazca v slovenskem jeziku. Ta mu je odvrnil, da se kot slovenski državljan lahko sam znajde. Zagovornik je v svetovanju opozoril, da morajo podjetja na območjih, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, poslovati tudi v jeziku manjšine. Stranko je povabil k oddaji predloga za obravnavo diskriminacije. Ker je stranka pripadnik narodne manjšine, jo je Zagovornik seznanil, da lahko vlaga vloge v italijanskem jeziku tudi zunaj dvojezičnega območja, pri čemer pa organ, ki je zunaj tega območja, posluje izključno v slovenskem jeziku, a mora na lastne stroške poskrbeti za prevod strankinih vlog in ji omogočiti spremljanje postopka na ustni obravnavi s tolmačem, če do ustne obravnave pride ([0702-71/2022](#)).

! Neodprtje osebnega računa za študentsko delo je lahko diskriminacija

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi z možnostjo odprtja osebnega računa za študentsko delo, čeprav še čaka na odobritev podaljšanja njene študentske vize. Zagovornik je stranko obvestil, da banka ne sme zavrniti prošnje za odprtje osnovnega plačilnega računa. Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih določa, da banka potrošnika, ki zakonito prebiva v EU, ne sme razlikovati glede na osebne okoliščine ([0702-92/2022](#)).

! Zavračanje prošnje za odprtje računa tuji državljanke je lahko diskriminacija

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je sporočila, da ji je več bank v Sloveniji zavrnilo prošnjo za odprtje osebnega bančnega računa zaradi državljanstva. Je tujka, ki pa ima v Sloveniji stalno prebivališče in je zaposlena za nedoločen čas. Zagovornik je stranki svetoval, da vloži predlog za obravnavo diskriminacije. Pri tem je pojasnil, da mora v predlogu izkazati dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je določena banka kršila prepoved diskriminacije. Iz predstavljenega ravnanja banke bi moralo biti razvidno, da bančnega računa ni hotela odpreti zaradi njenega državljanstva. To lahko izkazujejo določeni dokumenti, elektronski dopisi oziroma pisne izjave uslužbencev, v primeru ustne komunikacije pa navajanje morebitnih prič. Zgolj zaradi državljanstva stranke banka ne sme zavrniti prošnje za odprtje katerega koli bančnega računa, ne glede na to, ali gre za osnovni plačilni ali osebni bančni račun ([0702-169/2022](#)).

Ali je izključevanje moških iz aktivnosti, namenjenih spodbujanju udeležbe žensk v podjetništvu, diskriminacija?

Zagovornik je prejel dopis posameznika, ki je zatrjeval diskriminacijo moških v zvezi z brezplačnim svetovanjem, namenjenem podjetnicam, s predavanji za podjetnice in s projektom za povezovanje strokovnjakinj. Navedel je, da ni potrebe po izključevanju moških na tem področju. Zagovornik je stranki odgovoril, da po njegovi preliminarni oceni takšne aktivnosti zapolnjujejo vrzel med spoloma, ki je na področju podjetništva posebej izrazita. Posameznik se na Zagovornikovo pojasnilo ni več odzval ([0702-63/2022](#)).

Oddaja nepremičnine osebi brez otrok

Zagovornik je prejel dopis z vprašanjem, ali je objava na spletnem portalu za nepremičnine, v kateri je navedeno, da se nepremičnina oddaja osebi brez otrok, diskriminatorna. Zagovornik je stranki pojasnil, da najemodajalec v postopku izbire najemnika ne sme diskriminirati na podlagi osebnih okoliščin, kot je npr. starševstvo ([0702-102/2022](#)).

Starostni pogoj pri kreditiranju izgradnje sončne elektrarne

Zagovornik je prejel pisanje posameznika, ki je na dve podjetji posredoval poizvedbo v zvezi z izgradnjo sončne elektrarne, podjetji pa sta odgovorili, da starost kreditojemalca oziroma poroka ob koncu odplačilne dobe ne sme presegati 75 let. Stranka meni, da gre za diskriminacijo na podlagi starosti. Zagovornik je stranko seznanil z zadevo, v kateri je obravnaval vprašanje morebitne diskriminacije pri eni od bank zaradi odklonitve dostopa do gotovinskega posojila zaradi preseganja starostnega pogoja. Zagovornik je v postopku ugotovil, da banka s tem, ko je sprejela kreditno politiko, skladno s katero je kot najvišjo starost kreditojemalca ob zapadlosti potrošniškega kreditiranja postavila starostno mejo 75 let, ni kršila prepovedi diskriminacije. Posameznika je pozval, da če še vedno meni, da je diskriminiran, poda predlog za obravnavo diskriminacije ([0702-94/2022](#) in [0702-302/2022](#)).

1.5 Sodelovanje Zagovornika z MGRT

Obraavnani primeri diskriminacije – Tržni inšpektorat

Tržni inšpektorat izvaja nadzor po določilih ZVarD v zvezi z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti. Nadzor se izvaja samo na podlagi prejetih prijav.

V letu 2022 je obravnaval šest primerov s področja diskriminacije, in sicer v zvezi z osebnioma okoliščinama spola (dva primera) in državljanstva (en primer). V treh primerih ni bilo specifičnih osebnih okoliščin (PCT-pogoj, civilnopravna zadeva v pristojnosti sodišča, mobing).

Od šestih primerov inšpektorat v štirih primerih diskriminacije po ZVarD ni ugotovil.

Od šestih primerov je inšpektorat v dveh primerih izvedel prekrškovni postopek na predlog Zagovornika. V eni zadevi je izrekel opomin (državljanstvo), v drugi pa globo (spol).

V letu 2022 je Zagovornik Tržnemu inšpektoratu odstopil tri primere ugotovljene diskriminacije. En primer je zastaral, v drugem je inšpektorat izdal opomin, v tretjem primeru pa odločitve inšpektorata še ni.

Tabela: Pregled prejetih podatkov Tržnega inšpektorata glede obravnavanih primerov diskriminacije – primerjava med leti 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 in 2022*

Inšpekcijski organ	Prejete prijave						Ugotovljeni primeri					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržni inšpektorat	7	3	4	6	8	6	4	2	0	2	4	2

* Ko so se inšpektorati odzvali in sporočili, da prijav niso imeli, je navedena številka 0. Če podatka ni oziroma se inšpektorat ni odzval, je označeno z /.

1.6 Splošni in posebni ukrepi za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja

1. V okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja je MGRT poročalo o določbi Zakona o varstvu potrošnikov, ki pravi, da morajo podjetja prodajati blago, digitalno vsebino in opravljati storitve vsem potrošnikom pod enakimi pogoji.
2. **MGRT** je poročalo tudi o določbi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov, ki določa, da se ukrepi za odpravljanje ovir pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, nanašajo predvsem na dostopnost do informacijskih, komunikacijskih in drugih storitev, na odstranitev grajenih ovir v objektih, v katerih ponujajo blago in storitve, na vse vidike dostopnosti objektov za invalide ter na zagotavljanje primerne podpore, zlasti z drugo osebo (bralci, tolmači slovenskega znakovnega jezika, tolmači za gluhoslepe), oznake v brajllici ter podatki v lahko čitljivi in razumljivi obliki.
3. **MRGT** je s pomočjo spletnih usposabljanj podjetništva, brezplačnega mentoriranja, natečaja za pridobitev finančnih spodbud za najboljši poslovni model spodbujalo podjetniške aktivnosti žensk.
4. **MRGT** je poročalo tudi o Programu spodbujanja gospodarske osnove italijanske in madžarske narodne skupnosti 2021–2024, katerega namen je spodbujanje novih gospodarskih projektov, ustvarjanje novih delovnih mest, kmetijstva ipd.
5. **MGRT** je sofinanciral izgradnjo infrastrukture v romskih naseljih, kot so novogradnje, sanacije ali modernizacije vodovodov, kanalizacije, elektrifikacija strnjenih naselij.
6. MGRT o **posebnih ukrepih** za zagotavljanje enakosti, izvedenih v letu 2022, ni poročalo.